

Toetssteen der ware en valse genade

Th. Van der Groe

9. Van de Goddelijke rechtvaardigheid en 's mensen verdoemelijkheid vanwege de zonde

H.C. ZONDAG 4

Vr. 9. Doet dan God den mens niet onrecht, dat Hij in Zijn wet van hem eist wat hij niet doen kan?

Antw. Neen Hij; want God heeft den mens alzo geschapen, dat hij dat kon doen; maar de mens heeft zichzelf en al zijn nakomelingen, door het ingeven des duivels en door moedwillige ongehoorzaamheid, van deze gaven beroofd.

Vr. 10. Wil God zulke ongehoorzaamheid en afval ongestraft laten?

Antw. Neen Hij, geenzins; maar Hij vertoornt Zich schrikkelijk beide over de aangeboren en werkelijke zonden, en wil die door een rechtvaardig oordeel tijdelijk en eeuwiglijk straffen; gelijk Hij gesproken heeft: Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.

Vr. 11. Is dan God ook niet barmhartig?

Antw. God is wel barmhartig, maar Hij is ook rechtvaardig; daarom zo eist Zijn gerechtigheid dat de zonde, welke tegen de allerhoogste majesteit Gods gedaan is, ook met de hoogste, dat is met de eeuwige straf aan lichaam en ziel gestraft worde.

d. Maar aangezien in de weg van de gerechtigheid geen misdaad begrepen kan worden zonder straf, alzo volgt in de weg van de Geest op de overtuiging van de schuld of de zonde dan ook altijd onmiddellijk die van de vloek en de dood. Want de bezoldiging der zonde is de dood, Rom. 6:13. Daarom leidt de Catechismus ons van de zonde dan ook aanstonds tot haar tijdelijke en eeuwige straf, ons voorhoudende (vraag 9-11), de geduchte heiligheid en rechtvaardigheid van de almachtige God, de hoge Richter van hemel en aarde. Hiervan overtuigt de Heilige Geest de gelovige zondaar niet minder dan van de zonde zelf. Datzelfde Goddelijke licht van de waarheid, hetwelk de Geest in 's mensen hart ontsteekt, en dat hem de schuld en walgelijke onreinheid en de aangeboren besmetting van de zonde duidelijk ontdekt, stelt hem ook niet minder duidelijk en levendig de verdoemelijkheid en strafwaardigheid van zijn zonde in het gericht van de hemel voor ogen. Des Heeren Geest, verlichtende het hart met de heldere zonnestrallen van de waarheid van de Schrift, acht het geenzins genoeg tot de mens slechts te zeggen: *gij zijt een zondaar, in de zonde geboren en daarin opgevoed; gij hebt anders niet dan zonde gepleegd van de buik af aan; uw beste werk is enkel zonde; gij zijt geheel melaats en onrein van de voetzolen tot aan het hoofd;*

dit moet gij, o zondaar! kennen, belijden en betreuren. Alle zodanige overtuiging zou in genen dele genoegzaam zijn, om de zondige mens recht te vernederen voor de hoge God en om hem geheel en al te brengen tot een hartgrondige verslagenheid over zijn zonden, en tot een heilige radeloosheid en een ware armoede van de Geest, zoals vereist wordt om een gepast voorwerp te zijn voor Christus en voor de vrije genade van het Evangelie. Want als de mens alleen maar van zijn zonde overtuigd werd, zonder dat hem Gods *rechtvaardigheid en zijn verdiende straf* ook tevens met kracht op zijn hart gedrukt wordt, zo zou hij dan voor Gods ontzagelijke hoogheid, heilige majesteit en almachtige toorn en gramschap geenszins vrezen, of zich daaromtrent veel bekommeren, en zo zou hem de zonde, vanwege haar bittere en dodelijke gevolgen dan ook nooit recht tot een drukkende last zijn voor zijn gemoed, maar hij zou slechts uit zichzelf een deel flauwe en geveinsde pogingen bij God aanwenden en altijd maar in een werkverbond heimelijk blijven steken, zonder gelovig oprecht met Hem te handelen door de Borg en Middelaar Christus naar de voorgeschreven weg van het heilige Evangelie. Ja, het is niet mogelijk, dat er een ware overtuiging van zonde zou kunnen zijn, zonder overtuiging van de straf en van de dood en de vloek, die onafscheidelijk aan de zonde vast zijn. Want de zonde wordt in haar ware gedaante en natuur nooit recht van ons gezien dan in het helderschijnend licht van Gods oneindige hoogheid, heiligheid, gerechtigheid enz. Daar bekent men dan eerst recht tegen welk een geduchte en vreselijke Majesteit men gezondigd heeft, die de alvermogende Heere van hemel en aarde is en die de minste versmading of ontering van Zijn hoogheid niet kan verdragen of dulde, dat Zijn heilige geboden van enig schepsel overtreden of veracht worden. Wij hebben maar iets van Gods oneindige heiligheid en oppermacht te kennen, om te bemerken, welk een vreselijk God Hij is, welk een haat Hij heeft tegen de minste zonde, hoe schrikkelijk Hij Zich daarover vertoornt en welk een grimmig wreker Hij is om de zondaars tijdelijk en eeuwig te straffen. Dit zal ons dan van zelf leiden tot de gestrengte vloek van de wet, die God aan de ongehoorzamen en overtreders bedreigd heeft, zeggende: *"Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen,"* Gal. 3:10. Deze Goddelijke sententie, eenmaal uitgesproken in het heilige gericht des hemels, is vast en onherroepelijk en even zomin als God Zijn wezen en deugden kan veranderen, kan Hij die sententie veranderen. Daarom zal nooit een enig zondaar uit genade gerechtvaardigd worden door het geloof in Christus, over wiens ziel dit veroordelend vonnis van de Goddelijke gerechtigheid niet eerst bevindelijk gegaan en uitgesproken is, door het inwendige licht van de Heilige Geest, hetwelk hem die waarheid duidelijk genoeg doet kennen, hartelijk geloven en personeel doet toe-eigenen, also dat de Geest hier zelf spreekt in het hart van de zondaar: *gij zijt een goddeloos en vervloekt zondaar; gij ligt onder Gods toorn; gij zijt gevallen in de misdaad van de gekwetste Goddelijke Majesteit en hebt de dood en de helse straffen eeuwig verdiend; vervloekt is uw lichaam en ziel, uw gaan en staan, uw eten en drinken, ja ook uw eigenwillige en ongelovige godsdienst en uw beste deugden en werken; gij hebt met dat alles van Gods barmhartigheid niets te hopen; want Hij is een rechtvaardig Richter, een God die alle dagen toornst; "al wiest gij u schoon met salpeter en naamt u veel zeep, zo is toch uw ongerechtigheid voor Mijn aangezicht getekend, spreekt de Heere, Heere",* Jer. 2:22. "O zondaar", zegt de Geest, "uw bidden uw schreien, uw kermen, uw op de borst slaan, uw vasten, uw aalmoezen, het kan u allemaal niets baten, omdat gij in de schuld en in de toorn zijt gevallen; want zo velen als er uit de werken der wet zijn, die zijn onder de vloek", Gal. 3:10.

Op die wijze drukt de Heilige Geest dan Gods vloek en toorn de uitverkorenen, welke Hij oprecht wil bekeren en Christus inlijven door een zaligmakend geloof, zodanig op het hart, dat zij daaronder geheel vernederd worden, voor de voeten van Gods Majesteit. O, zij erkennen nu, uit een volkomen gemoedsoverreding, dat zij niet alleen zondaars zijn van de buik af aan, en dat al wat in of aan hen is, en wat ooit door hen gedaan is, enkel zonde is, maar dat zij ook vervloekte zondaars zijn, die de hel, dood en eeuwige verdoemenis zekerlijk verdiend hebben, en dat God oneindig heilig en vlekkeloos rechtvaardig is, die de schuldigen geenszins wil onschuldig houden. Zij moeten die rechtvaardigheid in God nu ook volkomen billijken en toestemmen, ja, die aanbidden en prijzen, daarvoor beven, en zich daaraan geheel onderwerpen, met te erkennen, dat God hun geenszins onrecht zou doen, indien Hij hen voor eeuwig in de hel wilde werpen. Hun mond is hier, voor de hoge en heilige God, geheel

gesloten en verstomd, en zij hebben niets voor Hem in te brengen tot hun verschoning; ach nee, maar zij roepen uit met David: *Ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet open doen*, Ps. 39:10. *Bij U, o Heere, is de gerechtigheid, bij ons de beschaamdheid der aangezichten*, Dan. 9:7. En zo wordt hier dan bevindelijk en praktisch, met het gemoed, de waarheid erkend van de heilige leer van de Apostel, *opdat alle mond gestopt worde en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij*. Daarom zal uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd worden voor Hem, Rom. 3:19, 20. Hier eindigen dan nu ook des mensen eigenwerk en gerechtigheid, waarin hij totnogtoe is blijven staan, onder al zijn voorgaande overtuigingen, arbeidende slechts alleen met zijn smekingen en tranen, en met een menigte van allerlei plichtsbetrachtingen, om Gods toorn te stillen, Zijn rechtvaardigheid af te wenden of te verzachten, en om Zijn genade en barmhartigheid te verwerven, zonder een hartelijk geloof in de Middelaar Christus Jezus. Want dit is gewoonlijk het uitwerksel van een onvolkomen overtuiging (indien de mens anders niet inkeert in een weg van volstrekte wanhoop, gelijk Kaïn, Saul, Judas en anderen), dat de drukkende last van de zonden op het hart en van de vrees van de dood zodanige ontwaakten en bekommerden enkel maar drijft in een wettische weg van eigen werkelijkheid, om God tot barmhartigheid over zich te bewegen. De mensen zijn uit hun ongelovige aard, en in hun diepe geestelijke blindheid toch al genegen, om eveneens met God te handelen, als een gevangen misdadiger doen zou, die wel genoeg overwonnen zijnde van zijn bedreven kwaad, dat des doods waardig is, zodat hij daartegen geen uitzonderingen, ijdele verschoningen of ontkennende pleitredenen weet aan te voeren, echter de heiligheid en de gestrengheid van het recht, dat tegen hem is, niet behoorlijk overweegt, en dus niet aanmerkt, dat hij met een onkreukbare en onverbiddelijke Richter te doen heeft, wiens ambt vereist, de gerechtigheid enkel maar te dienen en uit te voeren.

Zulk een misdadiger, zoekende zijn leven nog te redden en te behouden, indien mogelijk, zou het dan immers alleen daarop toelagen, om te trachten met tranen en smekingen en met goede beloften, het hart van de Richter te vermurwen, en Hem tot barmhartigheid en medelijden te bewegen. Maar zo ras hij overtuigd wordt van de onverbiddelijke rechtvaardigheid en gestrengheid van de Richter, en dat het vonnis, over hem geveld, onveranderlijk en onherroepelijk is, acht hij zijn leven verloren te zijn, en laat af, om het behoud van hetzelfde nog langer te schreien en te smeken. Nu gevoelt hij eerst het gewicht van het doodvonnis, dat hem drukt. O, hoe bang en benauwd is het hem nu, hoe is die arme mens nu te moede! Nu ziet of weet hij geen uitkomst meer om zijn leven te behouden; hij moet zich nu tot de dood gaan schikken, zulks is het beste en het enigste, wat hij kan doen. Dit is een bekwaam afbeelding van een ware geestelijke en zaligmakende overtuiging van zonden. Zo wordt de uitverkoren zondaar eerst recht voor God verslagen en verootmoedigd, verbrijzeld en verbroken van hart. Zo komt hij geheel aan het einde van zijn eigen wettisch leven, en laat al zijn eigen werk en gerechtigheid geheel varen, en treedt in zijn verloren staat, als een arme Tollenaar, en roept uit: *dat het nu buiten hoop is*. Zie, zo breekt Gods Geest dan nu de fundamenten van het oude Werkverbond in het hart van de zondaar geheel op, dat er ook zelfs niet een steen meer van blijft liggen, ten einde in die diepe, ledige en ontblote grond van 's mensen hart, het vaste en eeuwige fundament van het geloof, Christus Jezus, nu te plaatsen, door middel van de gewisse beloften van het Evangelie, en daarop dan het heerlijke gebouw van het nieuwe Genade verbond, in Zijn bloed, neer te zetten, hetwelk de poorten der hel niet zullen overweldigen.

En op die wijze komt dan een ware Gereformeerde bekering, die geheel veel verschilt van alle Pelagiaanse of Enthusiastische schone konterfeitsels (namaaksels) van bekering, waar er zo velen ongelukkig mee gaan naar het eeuwige verderf. Mensen, die wel de genade van het Evangelie willen geloven, maar die de vloek van de wet nooit willen geloven.

Waarlijk, dan is de genade geen genade meer, indien de mens die niet *zuiver en alleen door Christus*, maar ook door zijn tranen, gebeden en werken nog heeft weten te verkrijgen, hoe mooi Evangelisch de wijze van zijn wettische handel hier ook al mag liggen, en hoe subtiel zijn bedrog ook mocht zijn. Want waar slechts een half volkomen overtuiging is, die de mens niet geheel en al brengt tot het gevoelen van zijn verloren staat in Adam, gelijk als nu is aangewezen, daar wordt nooit oprecht gelovig,

maar altijd wettisch, ongelovig en door eigenwerk met Christus en met het Evangelie gehandeld. De bekommerde ziel slaat daar haar ogen niet zuiver alleen op de beloften van Gods genade, en op de vrije aanbieding van Christus in dezelve aan alle arme radeloze zondaren, zonder onderscheid, die maar van harte gewillig zijn, om Hem, geheel om niet, te ontvangen en aan te nemen. Ach nee! Dat zalig Evangelie blijft voor haar dan nog bedekt, omdat het voorhangsel van haar vlees nog niet geheel in stukken gescheurd is, van boven tot beneden. De mens, hoe benauwd en bekommerd hij ook zijn mag, ligt dan nog zo vast niet gebonden onder de overtuiging van zijn schuld, vloekwaardigheid en onmacht, dat hij zichzelf niet meer roeren of bewegen kan, maar het in een heilige radeloosheid en waarachtige ziels-verlegenheid allemaal aan zijn kant, voor de vrije genade Gods in Christus, geheel moet opgeven. Nee, hij werkt in een wettisch en een Evangelisch werkwijze, om met zijn tranen, gebeden en uitroepingen, met zijn belijdenis van zonde, en met allerhande arbeid en plichtsbetrachtingen, God te willen bewegen tot genade, en om een Zaligmaker aan hem te schenken, terwijl hij door enkele blindheid en ongelovigheid niets recht kan zien van de gewilligheid, van de algenoegzaamheid en van de nodiging en vrije aanbieding van Christus, in de beloften van het Evangelie. Indien zóeen hier door een nadere ontdekking en inlichting van de Heilige Geest, van deze *zijn ongelovigheid* niet wordt overtuigd en niet recht wordt ingeleid in zijn verloren staat, hoe hij met al zijn bidden, tranen, werken en begeerten, enz. geheel verdoemelijk is voor God, dan blijft hij in dat ongelovig, wettische werk gewoonlijk zo lang bekommerd en verlegen staan, totdat hij op de een of andere wijze, door een waan- of tijdgeloof uit zijn benauwde angst en overtuiging gered wordt.

Dan komt Hem, terwijl hij op zijn manier somtijds ernstig bidt, of zucht, of schreit, zo deze of gene belofte uit het Evangelie, met enige klaarheid, aan zijn verstand voor, daar wordt hij dan snel zeer door bewogen en aangedaan, dat houdt hij voor een Goddelijk genadewerk en voor een hemels licht in zijn ziel, en zo wordt hij dan, naar de gewoonte van de tijdgelovigen, weldra zeer verblijd en neemt dan Christus op die wijze aan, en werkt dan zo met Hem, al meest tot blijdschap en heiligmaking, naar de bevassing, dat hij daarvan maakt bij zichzelf. En hiermee twijfelen de zodanige dan niet meer aan hun bekering. Zij weten nu te zeggen, hoe zij overtuigd zijn geweest, en wat angsten en benauwdheden zij al hebben uitgestaan, en hoe zij daar uit geholpen en gered zijn geworden, en tot Christus gekomen zijn. Maar zij bedenken niet, dat ook de geveinsden en de tijdgelovigen van zulke dingen weten te spreken, van verlichtingen, van hemelse gaven en krachten, welke zij gesmaakt hebben, waardoor zij de besmetting der wereld ontvloden zijn, en wonderlijke veranderingen ondergaan hebben, Hebr. 6:4; 2 Petrus. 2:20. Kortom, een halve of onvolkomen overtuiging is altijd de vruchtbare baarmoeder geweest van dat soort van bekeringen, hetwelk de mensen rijk doet worden, zonder dat zij ooit recht arm geweest zijn bij zichzelf, en waardoor zij genezen worden, zonder dat zij ooit waarlijk gewond of krank waren, en de Medicijnmeester volstrekt nodig hadden. Op zodanige manier worden de tijdgelovigen, de geveinsden en nabij-Christenen ordinair wedergeboren en bekeerd, bij welke alles dan ook veranderd en vernieuwd wordt, behalve alleen de binnenste grond van het hart, die altijd steenachtig blijft, en waar de ploeg van een zaligmakende overtuiging nooit recht wordt doorgehaald, met die Goddelijke kracht, die er zeker toe nodig is, om het stenen hart weg te nemen, en om een vleses hart te geven, Ezech. 11:19.

Dan helaas, als de mensen maar eens zo ver in de dwaling vervallen, en zo diep in de strik van de satan verward raken, dat zij de allereerste grondwaarheden van het Christendom (van welke wij nog bezig zijn te handelen), hebben beginnen aan te zien en te houden, als al te nauwe bepalingen voor het werk van de Geest, zo zullen zij, tussen bekering en bekering geen onderscheid meer maken. Dat is dan maar al te bepaald handelen, en al te Systematisch en te Methodiek. De Heere werkt naar hun gedachten op velerhande wijzen, en de weg van de ene kan niet dienen tot een voorschrift voor de weg van de andere. Nochtans blijft het een zekere instelling van Gods Verbond, en een onveranderlijke belofte, in alle tijden en eeuwen van de kerk, *en Ik zal hun enerlei hart en enerlei weg geven, om Mij te vrezen, al de dagen, hun ten goede, mitsgaders hun kinderen na hen*, Jer. 32:39. En die weg is de zuivere

Goddelijke waarheid van de Heilige Schrift, en het oprecht geloof der waarheid, met de wezenlijke vruchten en werkzaamheden van het geloof. Wat ook mag verscheiden zijn, deze weg belooft en verzekert ons de Heere, dat al wezenlijk dezelfde en enerlei zal zijn. En hierom is de kerk, of gemeente Gods, *een pilaar en vastigheid der waarheid*, 1 Tim. 3:15.

Het moet dan, als een onveranderlijke grondregel van het Christendom, zeker vastgesteld worden, dat al degenen, die zaligmakend zullen bekeerd worden, deze waarheid ook hartelijk, en met toe-eigening op zichzelf, moeten geloven, *dat God des mensen ongehoorzaamheid en afval geenszins ongestraft wil laten, maar dat Hij Zich (vanwege Zijn oneindige heiligheid en rechtvaardigheid, welke Zijn wezenlijke deugden zijn), schrikkelijke vertoont, beiden over de werkelijke zonden, en die, door een rechtvaardig oordeel, tijdelijk en eeuwiglijk wil straffen, alzo Hij gesproken heeft: Vervloekt zij een iegelijk, die niet blijft in al dat geschreven is in het boek der wet, dat hij dat doe.* (Vraag 10)

Ook staat het vast, dat hoe een oneindige barmhartigheid er ook in God mag zijn, dezelve nochtans, minst of meest, daartoe niet moet dienen, om het hart van de mensen van het geloof van Gods rechtvaardigheid enigszins af te trekken, of hem daarin te verhinderen, aangezien toch Gods gerechtigheid niet minder een wezenlijke deugd van Hem is, dan Zijn barmhartigheid, *en daarom ook eist, dat de zonde, welke tegen de allerhoogste Majesteit Gods gedaan is, ook met de hoogste dat is met de eeuwige straffen aan lichaam en ziel, gestraft worde*, (Vraag 11). Dit, zeggen wij, is en blijft altijd een eeuwige grondwaarheid, en een onveranderlijke grondregel van het Christendom. Al wie dezelve dan niet recht en hartgrondig gelooft, met toepassing op zijn eigen gemoed, die kan ook niet waarlijk zaligmakend, door de Heilige Geest, van zijn zonden en verloren staat overtuigd zijn, en daarom, in zodanige weg, ook nooit een waarachtige gemeenschap van het geloof verkrijgen aan de Heere Jezus Christus, noch aan de genade en gewisse beloften van het Heilige Evangelie. De wetten van de Meden en Perzen waren zo vast en onveranderlijk niet als deze grondregel van het Christendom. De mensen mogen wel gerust hun ziel hierop verlaten, dat al wie zonder een hartgrondig geloof van Gods oneindige rechtvaardigheid, en van zijn eigen strafschuldigheid en verdoemelijkheid, geen Christen, maar een huichelaar geworden is, en dat hij ook zodanig zal blijven, tot dat beving hem eens aangrijpt, en hij eens recht gewaar wordt, dat de Heere God voor hem een verterend Vuur en een eeuwige Gloed is, waar hij niet bij wonen kan, Jes. 33:14. Dit is toch het droevig geval van alle geveinsden en nabij-Christenen, dat zij tot zodanige inwendige, geestelijke, levendige en hartdoordringende ontdekking van Gods rechtvaardigheid, nooit recht gebracht zijn, zoals dat toegaat in de harten van de ware uitverkorenen en gelovige kinderen Gods, waar de wortel van de zonde in gedood is geworden, beide door de Wet en door het Evangelie. Ten einde zij planten zouden mogen worden, welke de hemelse Vader geplant heeft. Niet dat wij achten zouden, alsof het een vaste eigenschap zou zijn van alle geveinsden, dat zij nooit gebracht werden tot enigerhande overtuiging van Gods rechtvaardigheid en van hun vloek- en doemwaardigen staat, want het tegendeel is zeker waarachtig.

Het behoort ook tot een gewone overtuigingen van de Geest, zoals de verworpenen die niet zelden ontvangen, dat de mensen, die tevoren zorgeloos en ijdel leefden, nu niet slechts van hun zonden en onbekeerden staat, maar ook van Gods geduchte gerechtigheid en van Zijn gestrengte vloek en toorn zodanige duidelijke en hartroerende ontdekkingen ontvangen, dat zij daar wel geheel zeer voor schrikken en beven, en met diepe benauwdheden en ontsteltenissen ook wel eens een naar geroep maken: *Ach, ik ellendig en gruwelijk zondaar, ik ben eeuwig verloren! Ik lig onder de toorn van God! Ik ben vervloekt! Ik ga naar de hel toe! Er is voor mij geen zaligheid! Wee, wee mij, dat ik zo snood, en zo lang tegen de hoge God gezondigd heb! O, een ieder spiegele zich toch aan mij, enz.*

Dit is in de zodanigen eigenlijk geen geveinsdheid of figuurwerk, maar het is de hand van God, die een wáár licht van gewone overtuiging in hun consciëntie ontsteekt, gelijk ook geschiedt is aan Kaïn, Ezau, Saul, Achab; Judas, Felix en anderen; welk Goddelijk licht de geveinsden niet machtig zijn uit te blussen. Waarom het dan ook genoeg geschiedt, indien zij niet, door middel van een bedrieglijk waangeloof, aan Christus en het Evangelie kort daaraan gered worden, óf anderszins deze hun overtuiging en

benauwdheid langzamerhand kunnen uitdoven door een wederkering in de zonde en tot de wereld en hare oude zorgeloosheid (zoals het ongelukkig geval van velen is), óf dat zij dan komen te storten in de wanhoop, en dan wel de handen aan hun eigen leven slaan, waarvan men de droevige voorbeelden in het Christendom vroeg en laat genoeg gezien heeft. Maar hoe zeker en waarachtig dit ook zijn mag, zo is het nochtans niet minder zeker, dat de geveinsden of tijdgelovigen, nooit die zielzaligende overtuiging van Gods rechtvaardigheid en van hun doemwaardige staat ontvangen, welke de Heilige Geest komt werken in de zielen van alle ware gelovigen, om hen voor de Majesteit Gods te vernederen, en hen recht geschikt te maken en te bereiden voor de heilige genade van een ware Evangelische boetvaardigheid.

Daar is in de overtuiging van de geveinsden, hoe geweldig en hooggaande het ook zijn mag, nochtans altijd dit wezenlijk gebrek, waarom die nooit zaligmakend kan zijn, dat, hoe duidelijke kennis en levendige ontdekking zij van de Goddelijke rechtvaardigheid en van Zijn gestrengte toorn ook al mochten hebben, en hoezeer zij daar ook voor verlegen, beangst, ja verschrikt mogen zijn, zij deze heilige deugden van God toch nooit waarlijk zullen beminnen, uit grond van hun harten. Nooit zullen zij daartoe komen, dat zij Gods heiligheid en rechtvaardigheid, en Zijn geduchte vloek en toorn, die tegen hen ontstoken is vanwege hun zonden, geheel hartelijk zullen billijken en goedkeuren, en dit ootmoedig zullen prijzen, roemen en aanbidden. Zij zullen zich daaraan ook nooit volkomen en gewillig onderwerpen, gelijk de ware overtuigden en gelovigen zullen doen met hun gehele hart, zeggende: *indien God mij, onheilig en verdoemelijk zondaar of zondares, wilde verstoten en eeuwig in de hel werpen, zo zou ik Hem dan immers nog eeuwig moeten prijzen en verheerlijken, dat Hij mij niet het minste onrecht doet, want ik heb voor die allerheiligste Majesteit niets te zeggen of in te brengen, waarom Hij mij niet billijk en rechtvaardig, om mijner snode zonden wil, eindeloos straffen en verdoemen zou. Hij is de Richter van de gehele aarde, zou Hij dan geen recht mogen doen over zulk een snode zondaar, als ik ben?* Het is er waarlijk zo ver vandaan, dat de geveinsden in hun bange en benauwde overtuigingen, en in hun smartelijk gevoelen van Gods toorn zulk een boetvaardige taal met hun hart zouden spreken, en dat zij aldus hun rechtvaardige verdoemenis, en hun vloek- en doodvonnis met hun eigen handen voor God zouden ondertekenen, dat zij veeleer die heilige gerechtigheid in God grotelijks zullen haten, daarvoor vlieden en zich daarvan maar alleenlijk zullen zoeken te onttrekken, en niet aflaten, op allerhande wijze, daar tegen te schreien, te roepen, te bidden en te pleiten.

En als hun overtuiging hierdoor dan langzamerhand gaat verminderen, en eindelijk geheel gestild wordt en verdwijnt het bedrieglijk waan- of tijdgeloof, dan zullen zij maar blind en ongevoelig over Gods rechtvaardigheid gaan heenwerken en grijpen alleen naar Zijn genade en barmhartigheid, welke zij zichzelf los en lichtvaardig toe-eigenen. Deze mensen zullen de Gereformeerde leer van de strafoefenende gerechtigheid Gods wel gezond belijden, en die tegen de Sociniaans-gezinden ernstig verdedigen, en nochtans zullen zij praktikaal, in hun eigen overtuiging, met de Socinianen handelen, alsof die gerechtigheid geen wezenlijke deugd in God was. En hierin ligt de grote arglistigheid van de satan in zielen van de mensen aldus te misleiden en te bedriegen.